

Bruxelles, den 13.10.2021
COM(2021) 628 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om anvendelse og revision af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1143/2014 af 22. oktober 2014 om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter

DA

DA

Indhold

1.	INDLEDNING	2
2.	GENNEMFØRELSE AF IAS-FORORDNINGEN	3
2.1.	Artikel 4 Liste over invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan	3
2.2.	Restriktioner og fritagelser (artikel 7, 8, 9, 31 og 32)	10
2.3.	Artikel 11 Invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på regionalt plan, og arter hjemmehørende i Unionen	10
2.4.	Artikel 12 Invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på medlemsstatsplan	11
2.5.	Artikel 13 Handlingsplaner for invasive ikkehjemmehørende arters spredningsveje	11
2.6.	Artikel 14 Overvågningssystem	13
2.7.	Artikel 15 Offentlig kontrol.....	15
2.8.	Artikel 16 og 17. Meddelelse om tidlig opdagelse og hurtig udryddelse på et tidligt stadium af invasionen	15
2.9.	Artikel 19 Håndteringsforanstaltninger	16
2.10.	Artikel 25 System til understøtning af information.....	17
2.11.	Øget opmærksomhed.....	17
2.12.	Gennemførelsesomkostninger, fordele og finansiering.....	18
2.13.	Udfordringer i forbindelse med gennemførelsen	19
3.	KONKLUSION	20

1. INDLEDNING

Invasive ikkehjemmehørende arter er dyr og planter, der som følge af menneskelig indgriben indføres utilsigtet eller bevidst i et naturligt miljø, hvor de normalt ikke findes, med alvorlige negative følger for dette miljø.

Invasive ikkehjemmehørende arter er en af de fem vigtigste årsager til tabet af biodiversitet i Europa og resten af verden¹. De kan også have stor skadelig indvirkning på menneskers sundhed og økonomien. Forordning (EU) nr. 1143/2014 om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter (IAS-forordningen) trådte i kraft den 1. januar 2015. Den har til formål at: i) forebygge, minimere og begrænse invasive ikkehjemmehørende arters skadelige indvirkninger på biodiversiteten og de relaterede økosystemtjenester, og ii) begrænse de sociale og økonomiske skadevirkninger.

Vedtagelsen af IAS-forordningen var et væsentligt skridt fremad i udviklingen af EU's biodiversitetspolitik. Vedtagelsen af IAS-forordningen opfyldte både: i) Aktion 16 af Mål 5 i EU's 2020-strategi for biodiversitet,² og ii) Aichi-mål 9 i strategiplanen for biodiversitet for perioden 2011-2020 i konventionen om den biologiske mangfoldighed³.

Denne rapport gennemgår anvendelsen af IAS-forordningen som omhandlet i forordningens artikel 24, stk. 3. Rapporten er hovedsagelig baseret på rapporter forelagt af medlemsstaterne,⁴ som dækker perioden 1. januar 2015 til 31. december 2018. Denne rapport går ud over denne periode inden for alle områder, for hvilke nyere information er tilgængelig. Oplysningerne i denne rapport er også hentet fra en åben høring, som blev gennemført i 2021.

Analysen i denne rapport er begrænset af, at forordningen kun har fundet anvendelse i en kort periode. Selv om IAS-forordningen trådte i kraft i januar 2015, trådte de fleste af bestemmelserne i forordningen først i kraft i august 2016, samtidig med at den første EU-liste trådte i kraft.

Desuden trådte medlemsstaternes centrale forpligtelser (som f.eks. oprettelse af et overvågningssystem og indførelse af håndteringsforanstaltninger for vidt udbredte invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan) først i kraft i januar 2018 (altså 18 måneder efter vedtagelsen af den første EU-liste). Medlemsstaternes forpligtelse til at udarbejde og gennemføre handlingsplaner for at håndtere de prioriterede spredningsveje for utilsigtet introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan, var endvidere først gældende fra juli 2019 (altså 36 måneder efter vedtagelsen af den første EU-liste).

Den fulde gennemførelse af IAS-forordningen gik derfor først i gang i juli 2019. Af denne grund supplerer Kommissionen ikke denne rapport med et lovgivningsforslag til ændring af forordningen.

¹ Sekretariatet for konventionen om den biologiske mangfoldighed (2020), Global Biodiversity Outlook 5.

² *Vores livsgaranti, vores naturkapital: EU's biodiversitetsstrategi frem til 2020* (KOM(2011) 244).

³ <https://www.cbd.int/decision/cop/?id=12268>

⁴ Alle medlemsstater (dvs. EU-28 før Det Forenede Kongeriges udtræden) bortset fra én fremlagde en rapport med oplysninger for perioden 1. januar 2015 til 31. december 2018. De indberettede oplysninger findes på ias.eea.europa.eu.

2. GENNEMFØRELSE AF IAS-FORORDNINGEN

2.1. Artikel 4 Liste over invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan

Listen over invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan ("EU-listen"), er kernen i IAS-forordningen. Den indeholder en liste over invasive ikkehjemmehørende arter, hvis skadelige indvirkning anses for at være tilstrækkelig alvorlig til, at en fælles indsats er påkrævet på EU-plan. Arterne på listen er underlagt de begrænsninger og foranstaltninger, der er fastsat i forordningen.

Arterne opføres kun på EU-listen, hvis de opfylder alle kriterierne i artikel 4, stk. 3, under behørig hensyntagen til: i) gennemførelsesomkostningerne for medlemsstater ved at gribe ind over for de invasive ikkehjemmehørende arter ii) omkostningerne ved ikke at handle iii) omkostningseffektiviteten af at handle og iv) de socioøkonomiske aspekter (artikel 4, stk. 6). Risikovurderinger understøtter den proces, og kvaliteten af disse risikovurderinger kontrolleres af det videnskabelige forum⁵. EU-listen og ajourføringer af listen vedtages ved gennemførelsesretsakter med forbehold af en positiv udtalelse fra udvalget for invasive ikkehjemmehørende arter⁶.

Den første EU-liste⁷ trådte i kraft den 3. august 2016. Den omfattede 37 arter. En første⁸ og en anden ajourføring⁹ af listen trådte i kraft henholdsvis den 2. august 2017 og den 15. august 2019. Med disse ajourføringer blev der føjet henholdsvis 12¹⁰ og 17 arter til listen. En tredje ajourføring af EU-listen forventes inden udgangen af 2021. Det samlede antal invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan, er i øjeblikket 66, hvoraf:

- 30 er dyrearter og 36 er plantearter
- 41 er hovedsagelig landarter, 23 er hovedsagelig ferskvandsarter, 1 er en brakvandsart, og 1 er en marin art.

Arter kan fjernes fra listen, hvis de ikke længere opfylder et eller flere af kriterierne, hvilket dog ikke er sket endnu. I henhold til artikel 4, stk. 2, skal EU-listen tages op til samlet revision senest i august 2022, seks år efter den oprindelige liste trådte i kraft.

Forordningen har gjort det muligt at udvælge de arter, som skal opføres på listen, på en objektiv og solid videnskabelig måde. Den solide videnskabelige vurdering, der ligger til grund for listen, sker dog på bekostning af hastighed, idet det tager mindst to år at foretage en risikovurdering. Derefter tager det mindst endnu ét år, inden der er truffet afgørelse om, hvorvidt arterne skal opføres på listen. Ikke desto mindre kan medlemsstaterne, hvis de anser en ny invasiv ikkehjemmehørende art for at være en overhængende trussel, træffe nødforanstaltninger, jf. artikel 10, som er en bestemmelse, der endnu ikke er blevet brugt.

⁵ Den i artikel 28 i IAS-forordningen omhandlede ekspertgruppe.

⁶ Det i artikel 27 i IAS-forordningen omhandlede udvalg.

⁷ Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2016/1141 (EUT L 189 af 14.7.2016, s. 4).

⁸ Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2017/1263 (EUT L 182 af 13.7.2017, s. 37).

⁹ Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2019/1262 (EUT L 199 af 26.7.2019, s. 1).

¹⁰ Opførelse af *Nyctereutes procyonoides* på listen fik virkning pr. 2. februar 2019. Derfor indberettede medlemsstaterne 48 arter i 2019.

Ny forskning¹¹ viser, at stigningen i antallet af nyligt introducerede fremmede arter ikke viser tegn på mætning, og de fleste grupper viser endda stigninger i antallet af første registreringer over tid. Før eller siden vil mange af disse ikkehjemmehørende arter sandsynligvis blive invasive. Det er derfor ganske sandsynligt, at flere arter vil blive opført på EU-listen. Nogle publikationer har antydnet, at der er behov for gradvist at opføre et par hundrede arter på listen for at nå målene i IAS-forordningen¹². Nogle interessenter (som f.eks. handlende inden for ikkehjemmehørende arter) er uenige og mener, at EU-listen allerede omfatter for mange arter, og at gennemførelsesbyrden er for tung.

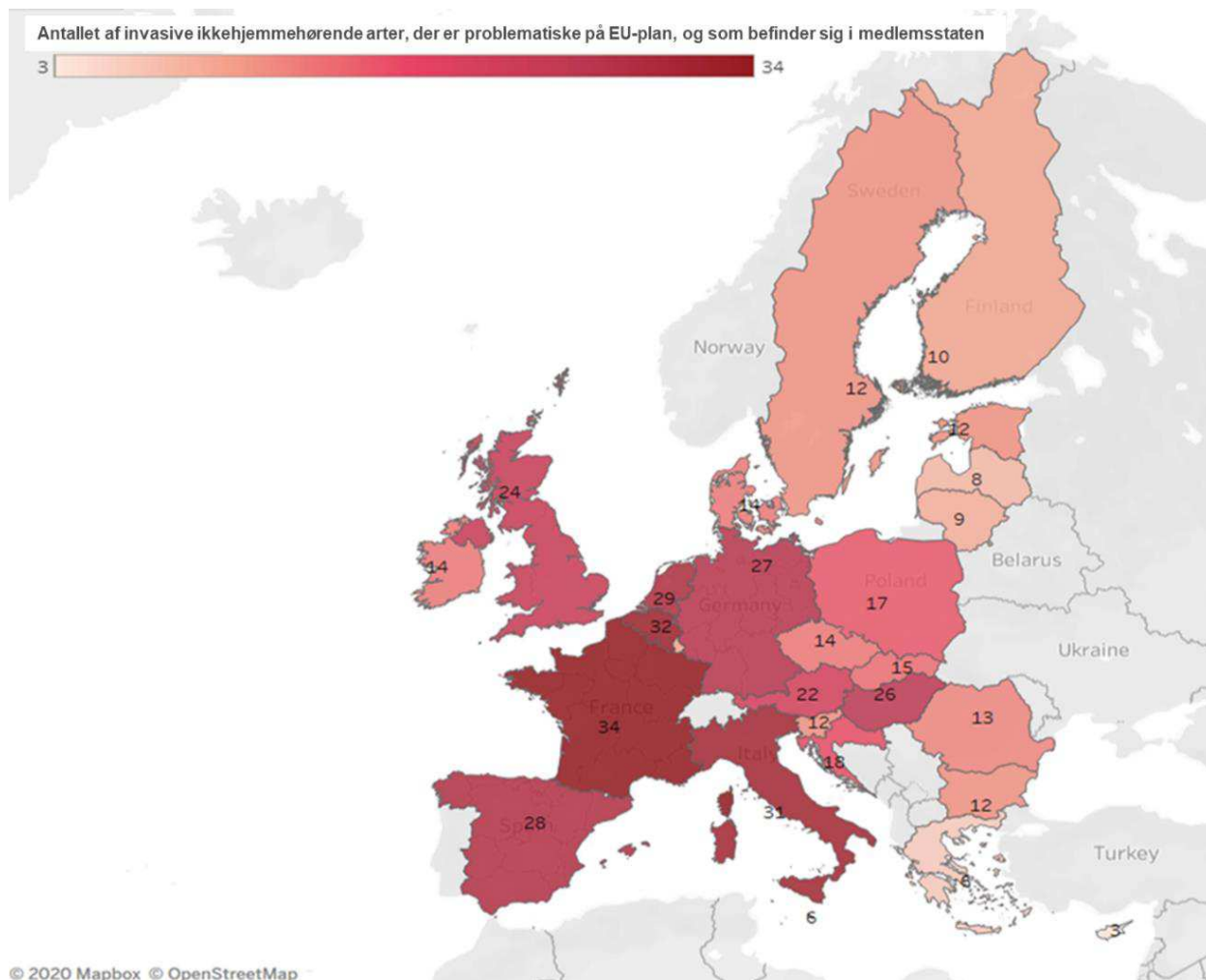
Under alle omstændigheder kan EU-listen ikke omfatte alle mulige invasive ikkehjemmehørende arter. Det skyldes, at de kriterier, der skal være opfyldt for at blive opført på listen, er ret krævende. På den anden side indeholder IAS-forordningen ret brede prioriteringskriterier. F.eks. kræves det i artikel 4, stk. 6, at to typer invasive ikkehjemmehørende arter er omfattet: i) de arter, der endnu ikke forekommer, eller som er på et tidligt invasionsstadium og sandsynligvis vil have en stor skadelig indvirkning, og ii) de arter, der allerede er etableret og har den største skadelige indvirkning.

Af de 66 invasive ikkehjemmehørende arter på listen forekommer 12 endnu ikke på Unionens område, selv om mange allerede er vidt udbredt og sandsynligvis ikke vil blive udryddet. Opførelse af arter, der endnu ikke forekommer i EU, har en yderst præventiv effekt, da de ikke må indføres på Unionens område. Erfaringerne har imidlertid vist, at den dokumentation, der er nødvendig for at gennemføre en risikovurdering for sådanne arter, ofte mangler. Når det kombineres med usikkerhed om både dynamikken i biologiske samfund og virkningerne af klimaændringer, bliver det meget vanskeligt at forudsige en arts potentielle virkninger, hvis den introduceres. Som følge heraf har det været vanskeligt at opføre arter, der endnu ikke forekommer i EU, på listen. EU-listen har imidlertid stadig en præventiv effekt. Alle arter, der er opført på listen, som allerede har etableret sig i EU, (herunder arter, som allerede forekommer i de fleste af medlemsstaterne såsom terrapinen *Trachemys scripta* og kæmpe-bjørnekloen *Heracleum mantegazzianum*), har et væsentligt potentiale for at sprede sig yderligere (se figur 1-4)¹³. Forebyggelse af denne yderligere spredning har været et af hovedargumenterne for at opføre dem på EU-listen.

¹¹ Se f.eks. Seebens H. *et al.* (2017), "No saturation in the accumulation of alien species worldwide", *Nature Communications* 8:14435. doi.org/10.1038/ncomms14435.

¹² Se Carboneras C. *et al.* (2017) "A prioritised list of invasive alien species to assist the effective implementation of EU legislation", *Journal of Applied Ecology* 2017, 1-9. <https://doi.org/10.1111/1365-2664.12997>; og Nentwig W. *et al.* (2018) "More than "100 worst" alien species in Europe", *Biological Invasions* (2018) 20:1611-1621. <https://doi.org/10.1007/s10530-017-1651-6>. Flere af de arter, der foreslås opført på EU-listen, er imidlertid ikke omfattet af IAS-forordningen og bliver i de fleste tilfælde håndteret ved hjælp af andre instrumenter, hovedsagelig EU-lovgivningen om plantesundhed.

¹³ Det samme fremgår af de understøttende risikovurderinger.

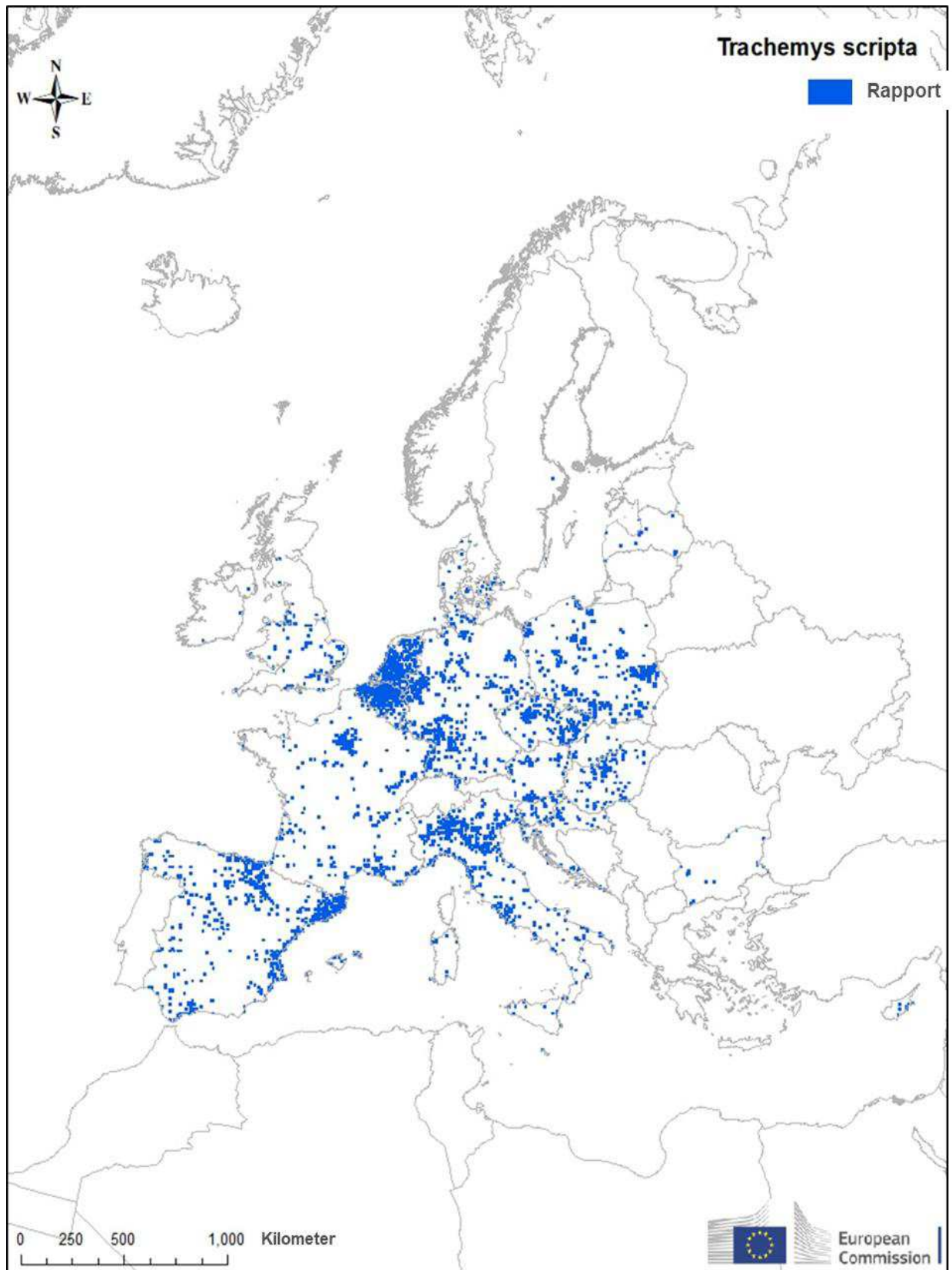

Figur1: Antallet af invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan, ud af de 48, der er omfattet af rapporterne fra 2019, hvis forekomst hver af medlemsstaterne indberettede. Portugal fremlagde ingen rapport.

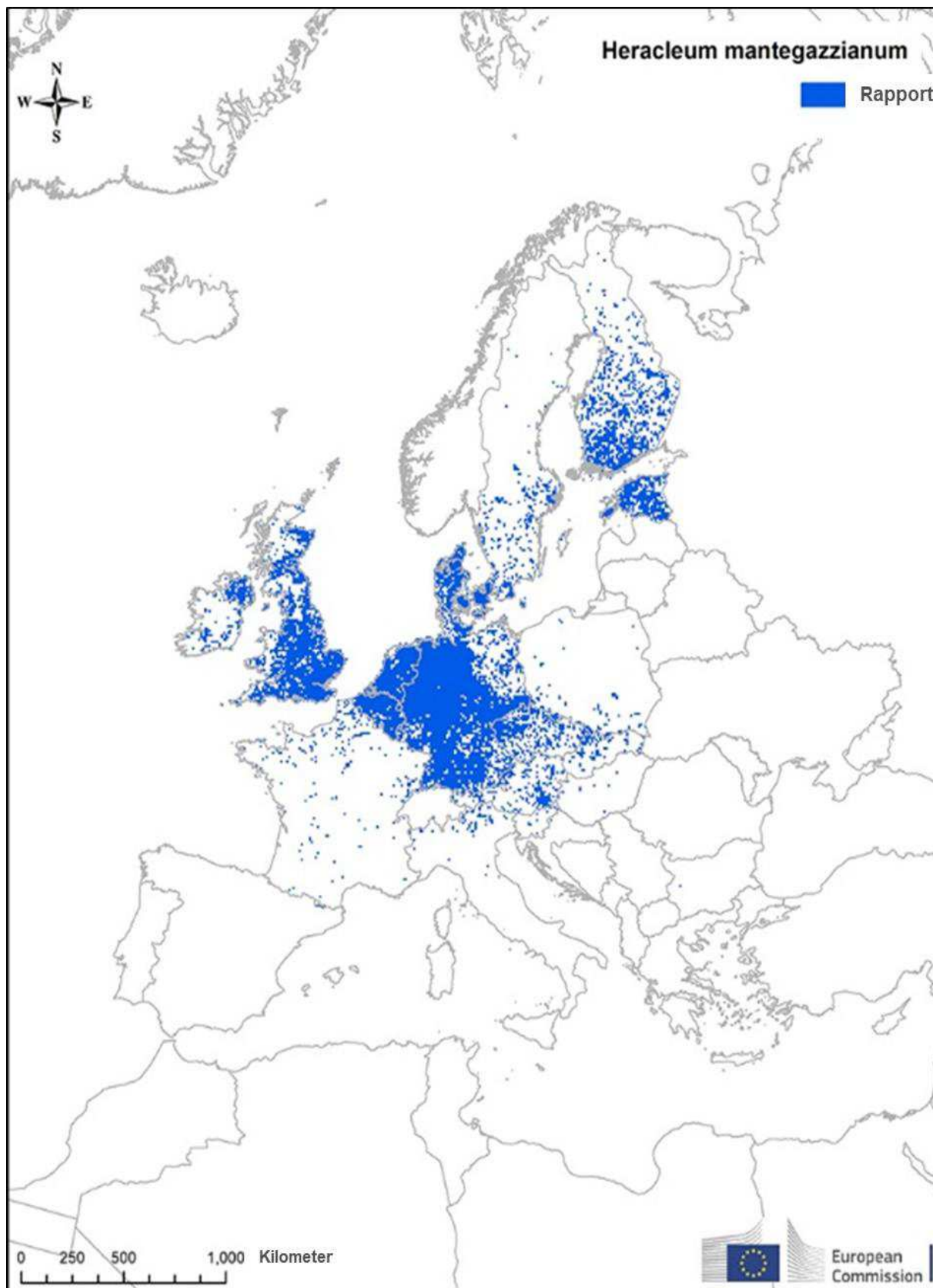
	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	ES	FI	FR	GR	HR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	RO	SE	SI	SK	UK
Alopochen aegyptiaca	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	●	○	●	●	○	●	○	●	○	○	○	●	●	●	●	●	●
Alternanthera philoxeroides	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Asclepias syriaca	●	●	○	○	●	●	○	○	●	○	●	○	●	●	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Baccharis halimifolia	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Cabomba caroliniana	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Callosciurus erythraeus	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Corvus splendens	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Eichhornia crassipes	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Elodea nuttallii	●	●	○	○	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Eriocheir sinensis	●	●	○	○	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Gunnera tinctoria	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Heracleum mantegazzianum	●	●	○	○	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Heracleum persicum	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Heracleum sosnowskyi	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Herpestes javanicus	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Hydrocotyle ranunculoides	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Impatiens glandulifera	●	●	○	○	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Lagarosiphon major	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Lithobates catesbeianus	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Ludwigia grandiflora	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Ludwigia peploides	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Lysichiton americanus	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Microstegium vimineum	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Muntingia reevesii	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Myocastor coypus	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Myriophyllum aquaticum	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Myriophyllum heterophyllum	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Nasua nasua	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Ondatra zibethicus	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Orconectes limosus	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Orconectes virilis	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Oxyura jamaicensis	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Pacifastacus leniusculus	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Parthenium hysterophorus	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Pennisetum setaceum	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Perccottus glenii	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Persicaria perfoliata	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Procambarus clarkii	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Procambarus fallax f. virginalis	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Procyon lotor	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Pseudorasbora parva	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Pueraria montana var. lobata	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Sciurus carolinensis	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Sciurus niger	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Tamias sibiricus	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Threskiornis aethiopicus	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Trachemys scripta	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Vespa velutina nigrithorax	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○

Figur 2: Status for forekomst pr. medlemsstat af de 48 invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan, der er omfattet af rapporterne fra 2019. Portugal fremlagde ingen rapport.

Symbolerne angiver henholdsvis, at: i) arten forekommer i en given medlemsstat ii) det er uvist, hvorvidt den forekommer i en given medlemsstat, og iii) den anses ikke for at forekomme i en given medlemsstat.

Figur 3: Fordeling af *Trachemys scripta* (kvadratnet på 10 x 10 km) som rapporteret af medlemsstaterne i 2019. Arten forekommer også i Grækenland, Portugal og Rumænien, men disse medlemsstater har ikke anført fordelingen i kvadratnet.

Figur 4: Fordeling af *Heracleum mantegazzianum* (kvadratnet på 10 x 10 km) som rapporteret af medlemsstaterne i 2019.

En yderligere udfordring opstår, når en art føjes til EU-listen. Hvis den invasive ikkehjemmehørende art, der føjes til EU-listen, er en populært handlet art, bliver den ofte erstattet på markedet af andre ikkehjemmehørende arter, som også er potentielt invasive. Disse nyligt introducerede arter skal derefter risikovurderes, og det skal overvejes, om de skal opføres på EU-listen. Dette problem ses for det meste inden for handel med kæledyr (f.eks. erstatning af terrapiner *Trachemys scripta* med andre ikkehjemmehørende skildpadder) og handel inden for gartneri (f.eks. erstattes vandhyacinten *Eichhornia crassipes* af vandsalaten *Pistia stratiotes*). For at løse dette problem har en række interessenter foreslået at udarbejde lister over tilladte arter i stedet for en liste over arter med restriktioner. Den nuværende retlige ramme giver ikke mulighed for denne tilgang på EU-plan, men nogle medlemsstater har vedtaget den i deres nationale lovgivning, hovedsagelig for handel med kæledyr.

Hensyntagen til omkostninger og socioøkonomiske aspekter, jf. artikel 4, stk. 6, har påvirket optagelsen af arter på listen. Det mest karakteristiske eksempel er den amerikanske mink (*Neovison vison*), en invasiv ikkehjemmehørende art med betydelig skadelig indvirkning på biodiversiteten. Den amerikanske mink bruges til opdræt på tusindvis af minkfarme i EU. Denne art er ikke opført på listen¹⁴. Hvis den blev opført på EU-listen, ville det betyde, at dens opdræt til pelsproduktion skulle godkendes, jf. IAS-forordningens artikel 9. Flere medlemsstater mente ikke, at omkostningerne til gennemførelse af denne procedure stod i rimeligt forhold hertil og gjorde indsigelser mod opførelse af denne art på listen. Det er vigtigt at bemærke, at IAS-forordningen indeholder alternative løsninger til at tilføje en art til EU-listen. For det første kan berørte medlemsstater håndtere sådanne arter gennem nationale foranstaltninger. For det andet kan arterne håndteres gennem tættere regionalt samarbejde (se punkt 2.3 og 2.4 nedenfor).

Opførelse af invasive ikkehjemmehørende marine arter er særligt udfordrende¹⁵. Som det fremgår af ovenstående, er kun én ud af de 66 invasive ikkehjemmehørende arter på EU-listen, *Plotosus lineatus*, eller den stribede koralmalle, en marin art. Flere marine arter blev imidlertid overvejet i forbindelse med den første EU-liste. Den største hindring for opførelse af marine arter har været bekymringen over, at arternes tilknytning til miljøet og spredningskapacitet i havmiljøet gør det vanskeligere og dyrere at undersøge og styre biologiske invasioner. Dette er især relevant for arter, der kommer ind i Middelhavet via Suezkanalen. Trods disse udfordringer kan overvågning, tidlig opdagelse og hurtig udryddelse af marine arter i målområder begrænse deres skadelige indvirkning¹⁶. For introduktions- og spredningsveje kan spredningen og indvirkningen af invasive ikkehjemmehørende arter i havmiljøet mindskes betydeligt ved: i) fuld gennemførelse af IMO's¹⁷ ballastvandkonvention¹⁸ og ii) bedre gennemførelse af retningslinjerne fra IMO om biologisk forurening. Der er derfor udarbejdet flere risikovurderinger for invasive ikkehjemmehørende marine arter, der skal overvejes i forbindelse med den næste ajourføring af EU-listen.

¹⁴ Dette er blevet kritiseret af flere interessenter. Se f.eks. den offentlige feedback til forslaget om den anden ajourføring af EU-listen: <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/2124-Update-of-the-list-of-Invasive-Alien-Species-of-Union-concern>.

¹⁵ Se Kleitou P. *et al.* (2021) "The Case of Lionfish (*Pterois miles*) in the Mediterranean Sea Demonstrates Limitations in EU Legislation to Address Marine Biological Invasions", *Journal of Marine Sci. Engineering* 2021, 9, 325. <https://doi.org/10.3390/jmse9030325>.

¹⁶ Se Giakoumi S. *et al.* (2019) "Management priorities for marine invasive species", *Science of the Total Environment*, 688 (2019) 976-982. <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2019.06.282>.

¹⁷ IMO: Den Internationale Søfartsorganisation, De Forenede Nationers særorganisation med ansvar for skibsfartssikkerhed og forebyggelse af hav- og luftforurening fra skibe.

¹⁸ Konventionen trådte i kraft den 8. september 2017, mens fristen, som alle fartøjer skal overholde, er den 8. september 2024.

2.2. Restriktioner og fritagelser (artikel 7, 8, 9, 31 og 32)

Den mest direkte virkning af IAS-forordningen er, at de arter, som er opført på listen, er underlagt restriktioner, herunder et handelsforbud (artikel 7). Undtagelser fra de fleste restriktioner er mulige i undtagelsestilfælde: enten i) under en ordning med tilladelser, der forvaltes af medlemsstaterne (mulighed for at udføre forskning eller ex situ-bevaring i henhold til artikel 8) eller ii) Kommissionens godkendelse (af bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser i henhold til artikel 9). Andre overgangsordninger er mulige for ejere af selskabsdyr (artikel 31) og for erhvervsmæssige bestande (artikel 32).

12 medlemsstater rapporterede, at de havde udstedt i alt 100 tilladelser i perioden mellem den første EU-listes ikrafttræden i august 2016 og december 2018. Disse tilladelser omhandlede 32 invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan. Af tilladelseerne var 87 til forskning og 13 til ex situ-bevaring. Ex situ-tilladelseerne blev givet til foretagender, der huser uønskede arter som led i håndteringsforanstaltningerne — en aktivitet, der egentlig ikke kræver en tilladelse.

På nuværende tidspunkt har Kommissionen vedtaget to afgørelser om tilladelse i henhold til artikel 9. Disse to afgørelser gav to medlemsstater tilladelse til at opdrætte af mårhunde (*Nyctereutes procyonoides*) til pelsproduktion.

2.3. Artikel 11 Invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på regionalt plan, og arter hjemmehørende i Unionen

I henhold til artikel 11 kan medlemsstaterne på deres lister over invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på medlemsstatsplan (se punkt 2.4), udpege arter, der er hjemmehørende eller ikkehjemmehørende i Unionen, og som kræver et forstærket regionalt samarbejde. Et sådant samarbejde kan føre til, at de fleste af de begrænsninger, der gælder for arterne på EU-listen, finder anvendelse på disse arter — og kun i de berørte medlemsstater. Initiativet til regionalt samarbejde skal tages af en medlemsstat, hvilket endnu ikke er sket.

For invasive ikkehjemmehørende arter, som er hjemmehørende i Unionen, har det videnskabelige forum og andre hørte eksperter bekræftet, at et forstærket regionalt samarbejde vil have en merværdi for håndteringen af flere af disse arter. Det videnskabelige forum konstaterede imidlertid en hindring: usikkerhed om de præcise grænser mellem de hjemmehørende og ikkehjemmehørende arters udbredelsesområde. Disse grænser falder ofte inden for de berørte medlemsstaters område: arter kan være hjemmehørende i dele af en medlemsstat, men ikkehjemmehørende og invasive i andre dele af det samme land. Desuden udvikler viden om disse grænser sig ofte i lyset af den seneste forskning. Sådanne situationer gør det særlig vanskeligt at forklare den brede offentlighed, at det er nødvendigt at træffe foranstaltninger for at håndtere sådanne arter.

Nogle interessenter har foreslået at anvende artikel 11 til på regionalt plan at regulere arter, der højst sandsynligt ikke vil etablere sig i store dele af Unionen¹⁹, i stedet for at opføre sådanne arter på EU-listen. Denne fremgangsmåde ville være særlig nyttig for arter af betydelig kommerciel interesse. F.eks. ville prydblister, der kan have en alvorlig

¹⁹ Se f.eks. den offentlige feedback til forslaget om den anden ajourføring af EU-listen: <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/2124-Update-of-the-list-of-Invasive-Alien-Species-of-Union-concern>.

indvirkning i det mediterrane biogeografiske område, kun blive reguleret der, mens handlen med disse ville kunne fortsætte i Nordeuropa, hvor det ikke kan forventes at få større indvirkning. Relevante drøftelser i udvalget for invasive ikkehjemmehørende arter tyder på, at medlemsstaterne ikke har valgt en sådan løsning af følgende tre grunde:

- IAS-forordningen giver klar mulighed for at opføre sådanne arter på EU-listen²⁰
- Opførelse på EU-listen anses for at være en mere effektiv foranstaltning, navnlig i betragtning af det deraf følgende handelsforbud i hele Unionen.
- Det er vanskeligt kun at håndhæve handelsrestriktioner i nogle dele af EU.

2.4. Artikel 12 Invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på medlemsstatsplan

Artikel 12 giver medlemsstaterne mulighed for at udarbejde en national liste over invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske for medlemsstaterne. Den 31. marts 2021 havde ti medlemsstater vedtaget sådanne lister²¹. Antallet af grupper på hver af disse lister spænder fra 13 til over 200. Nogen opfører hele taksonomiske grupper (slægter og familier). De opførte arter og taksonomiske grupper er på nationalt plan underlagt lignende restriktioner som dem, der gælder på EU-plan for invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan. Nogle arter er blevet opført på listen af flere lande. Disse arter angiver prioriteter, der er fælles for disse lande. Men med visse undtagelser har dette ikke ført til en samordnet indsats.

2.5. Artikel 13 Handlingsplaner for invasive ikkehjemmehørende arters spredningsveje

I henhold til artikel 13 skal medlemsstaterne klarlægge og prioritere spredningsveje (f.eks. ruter og mekanismer) for utilsigtet introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan, inden for 18 måneder fra vedtagelsen eller ajourføringen af EU-listen. I henhold til artikel 13 skal medlemsstaterne ligeledes gennemføre handlingsplaner for at håndtere de prioriterede spredningsveje inden for tre år fra vedtagelsen eller ajourføringen af EU-listen.

De fleste medlemsstater har identificeret de prioriterede spredningsveje, der er relevante for dem. Som krævet i IAS-forordningen er prioriteringen baseret på den anslåede mængde af arter, der indføres via en spredningsvej, og de potentielle skader, som forårsages af disse arter. Medlemsstaterne har imidlertid fulgt forskellige metodologier lige fra meget simple til komplekse formler.

De prioriterede spredningsveje, der er identificeret, varierer betydeligt mellem medlemsstaterne, og 36 forskellige spredningsveje er blevet prioriteret. To spredningsveje er imidlertid prioriteret af de fleste medlemsstater: "Undsluppet fra fangenskab: kæledyrs-, akvarie- og terrarium-arter" og "Undsluppet fra fangenskab: gartneri" (se tabel 1).

Nogle medlemsstater medtog yderligere invasive ikkehjemmehørende arter i deres analyse, som ikke er opført på EU-listen, for at udarbejde mere omfattende handlingsplaner. Dette viser, at den nuværende EU-liste anses for at være alt for

²⁰ IAS-forordningens artikel 4, stk. 3, litra b), og betragtning 10.

²¹ Risikovurderingsrådet er Unionens område, (ekskl. regionerne i den yderste periferi). IAS-forordningens artikel 6 indeholder særlige bestemmelser om regionerne i den yderste periferi, som kræver, at medlemsstater med regioner i den yderste periferi vedtager en liste over invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske, for hver af disse regioner.

begrænset til at kunne prioritere spredningsveje inden for den. Visse spredningsveje kan ikke håndteres i henhold til artikel 13, medmindre relevante arter er opført på EU-listen. Medmindre arter, der f.eks. er introduceret og spredt via ballastvand, er opført på EU-listen, kan foranstaltninger til håndtering af denne spredningsvej ikke indledes i henhold til IAS-forordningen.

Til trods for de fremskridt, der er gjort med prioritering af spredningsvejene, halter gennemførelsen af artikel 13 bagefter i de fleste medlemsstater. Den 31. marts 2021 havde kun ti²² medlemsstater udarbejdet og fremlagt deres handlingsplan(er) for spredningsveje for Kommissionen. I juni 2021 indledte Kommissionen procedurer mod 18 medlemsstater for ikke at have udarbejdet handlingsplanen/handlingsplanerne.

Kategori/underkategori af spredningsvej ifølge klassifikationen i rapporterne fra 2019		Antal medlemsstater, der har identificeret spredningsvejen som førsteprioritet	Antal invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan svarende til spredningsvejen
1. UDSÆTNING I NATUREN	1.1 Biologisk bekæmpelse	—	—
	1.2 Erosionsbekæmpelse/klitstabilisering (læbælter, læhegn, ...)	2	3
	1.3 Fiskeri i vildmarken (inkl. lystfiskeri)	6	7
	1.4 Jagt	1	1
	1.5 Landskabs-/flora-/faunaforbedringer i vildmarken	4	6
	1.6 Introduktion med henblik på bevaring eller vildtforvaltning	—	—
	1.7 Udsætning i naturen til anvendelse (andet end ovenstående, f.eks. pels, transport, medicinsk anvendelse)	2	12
	1.8 Anden tilsigtet udsætning	4	11
2. UNDSLUPPET FRA FANGENSKAB	2.1 Landbrug (inkl. råprodukter til biobrændstof)	2	2
	2.2 Akvakultur/havbrug	6	18
	2.3 Botanisk have/zoologisk have/akvarium (inkl. private akvarier)	5	39
	2.4 Kæledyr-/akvarie-/terrarium-arter (inkl. levende føde til sådanne arter)	13	33
	2.5 Landbrugsdyr (inkl. dyr, der er under begrænset opsyn)	1	2
	2.6 Skovbrug (inkl. nyplantning og genplantning af skov)	2	4
	2.7 Pelsdyrfarme	1	3
	2.8 Gartneri	11	23
	2.9 Anden pryddyrproduktion end gartneri	9	26
	2.10 Forskning og ex-situ-avl (på anlæg)	—	—
	2.11 Levende føde og levende madding	8	9
	2.12 Undsluppet fra fangenskab — andet	2	11
3. TRANSPORT – FORURENER	3.1 Forurenende planteskolemateriale	2	16
	3.2 Forurennet madding	—	—
	3.3 Forurenende stof i fødevarer (inkl. levende føde)	1	2
	3.4 Forurenere på dyr (undtaget parasitter og arter, der transporteres af en vært/bærer)	3	15
	3.5 Parasitter på dyr (inkl. arter, der transporteres af en vært/bærer)	—	—
	3.6 Forurenere på planter (undtaget parasitter og arter, der transporteres af en vært/bærer)	3	14
	3.7 Parasitter på planter (inkl. arter, der transporteres af en vært/bærer)	—	—
	3.8 Sædforurenere	1	3
	3.9 Handel med tømmer	—	—
	3.10 Transport af habitatmateriale (jord, vegetation osv.)	8	23
4. TRANSPORT – BLINDE PASSAGERER	4.1 Fiskeudstyr	6	20
	4.2 Container/lastrum	2	3
	4.3 Blinde passagerer på fly	1	1
	4.4 Blinde passagerer på skibe/både (ekskl. ballastvand og belægninger på skrog)	3	14
	4.5 Maskiner/udstyr	3	17

²² Inklusive Det Forenede Kongerige inden dets udtræden af EU.

	4.6 Mennesker og deres bagage/udstyr (navnlig i forbindelse med turisme)	1	7
	4.7 Organisk emballage, navnlig af træ	1	1
	4.8 Ballastvand på skibe/både	5	7
	4.9 Belægninger på skibs-/bådeskrog	4	8
	4.10 Køretøjer (biler, tog, ...)	4	12
	4.11 andre transportmidler	1	1
5. KORRIDORER	5.1 Sammenkoblede vandveje/bassiner/have	6	35
	5.2 Tunneler og landbroer	—	—
6. VED EGEN HJÆLP	5.3 Naturlig spredning af invasive ikkehjemmehørende arter, der er introduceret ved hjælp af spredningsvej 1 til 5, på tværs af grænser	8	45

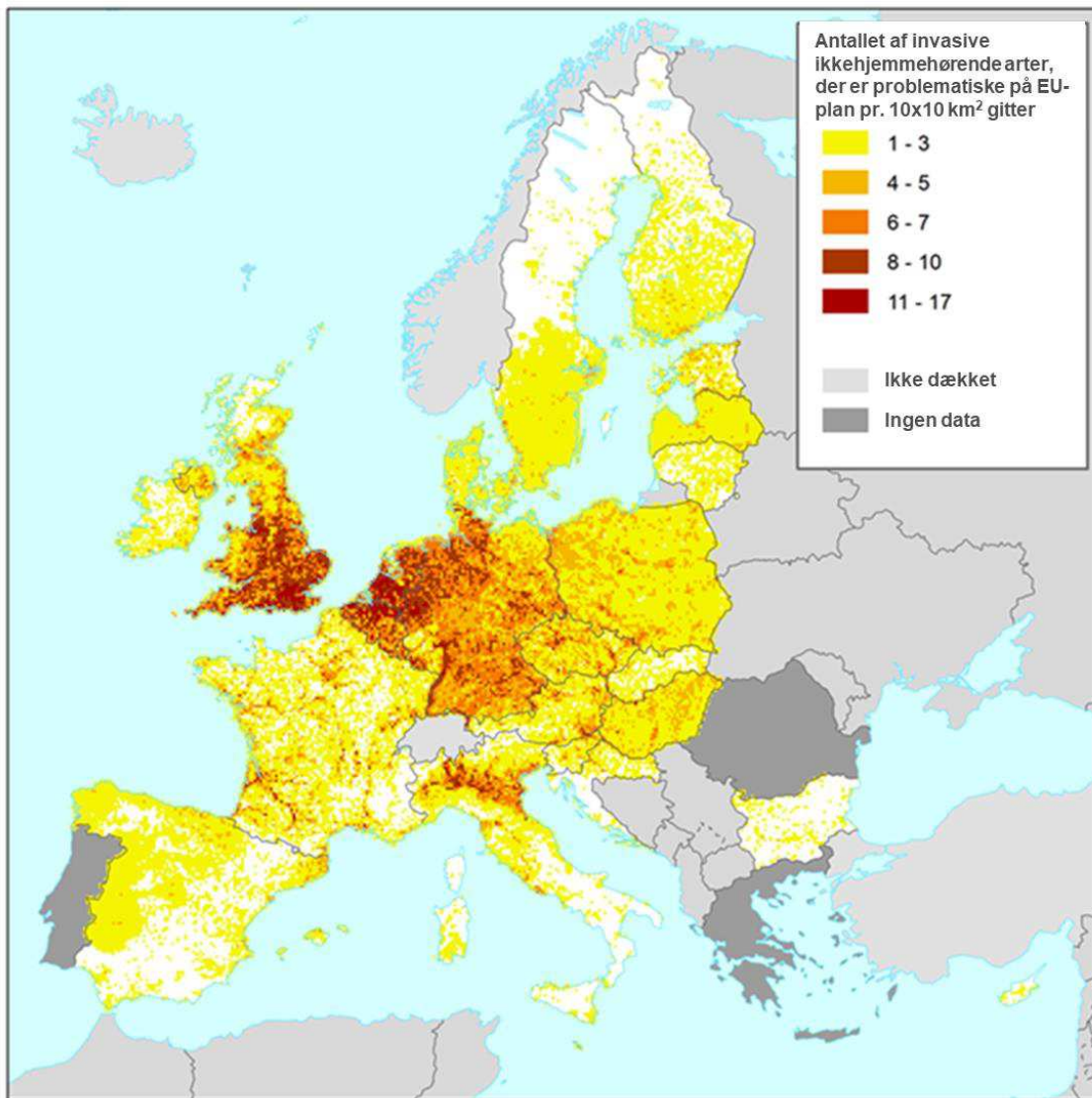
Tabel 1: Kategorisering af spredningsveje, som er anvendt i rapportering, antallet af medlemsstater, der har identificeret hver spredningsvej som en prioritet, og antallet af identificerede invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan, som er relevante for hver af spredningsvejene.

2.6. Artikel 14 Overvågningssystem

I henhold til artikel 14 skal medlemsstaterne oprette et overvågningssystem, som indsamler og registrerer oplysninger om forekomsten i miljøet af invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan.

Den 31. marts 2021 havde 24 medlemsstater oprettet sådan et system, i mange tilfælde baseret på eksisterende systemer samt systemer fra anden EU-lovgivning. I meget få tilfælde er der oprettet et nyt overvågningssystem. Flere af medlemsstaternes systemer bygger på videnskabelige initiativer, som inddrager borgerne, og nogle få systemer bygger næsten udelukkende på videnskabelige initiativer, som inddrager borgerne. Nogle medlemsstater medtager også oplysninger fra interessenter (landbrugere, skovbrugere, jægere, fiskere, NGO'er inden for naturbeskyttelse osv.). I juni 2021 indledte Kommissionen procedurer mod tre medlemsstater for ikke at have oprettet et overvågningssystem.

Der blev konstateret en række huller og uoverensstemmelser i den rapporterede fordeling af invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan. Rapporter viste markante forskelle i antallet af registrerede arter i grænseregioner af nabomedlemsstater (se figur 5). Dette tyder på: i) at den faktiske fordeling af visse invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan, stadig ikke er helt kendt, og ii) at overvågningssystemerne, som minimum indtil 2018 da disse oplysninger blev indsamlet, ikke i tilstrækkelig grad dækkede alle invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan, eller alle nationale områder.

Figur 5: Antallet af invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan, ud af de 48, der er omfattet af rapporterne fra 2019 pr. kvadratnet på 10 x 10 km.

2.7. Artikel 15 Offentlig kontrol

I henhold til artikel 15 skulle medlemsstaterne senest den 2. januar 2016 have indført fuldt fungerende strukturer til at foretage offentlig kontrol, som er nødvendig for at forhindre tilsigtet introduktion af invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan.

Den 31. marts 2021 havde 25 medlemsstater indført sådanne strukturer. Disse strukturer omfatter told og/eller veterinær- og plantesundhedstjenester. Medlemsstaterne rapporterede kun få tilbageholdelser af invasive ikkehjemmehørende arter efter offentlig kontrol ved grænserne.

Fuldstændigheden af de officielle kontrolstrukturer varierer fra medlemsstat til medlemsstat. Indarbejdelse af EU-listen i TARIC²³ og TRACES²⁴ har gjort det nemmere at foretage dokumentkontrol. Det er imidlertid kun få medlemsstater, der ser ud til at foretage særlige risikoanalyser og fysisk kontrol. Mange medlemsstater bliver nødt til at præcisere ansvarsfordelingen mellem de forskellige involverede myndigheder bedre, herunder i forhold til samarbejde, informationsudveksling og uddannelsesprogrammer. I juni 2021 indledte Kommissionen procedurer mod to medlemsstater for ikke at have gennemført artikel 15.

2.8. Artikel 16 og 17. Meddelelse om tidlig opdagelse og hurtig udryddelse på et tidligt stadium af invasionen

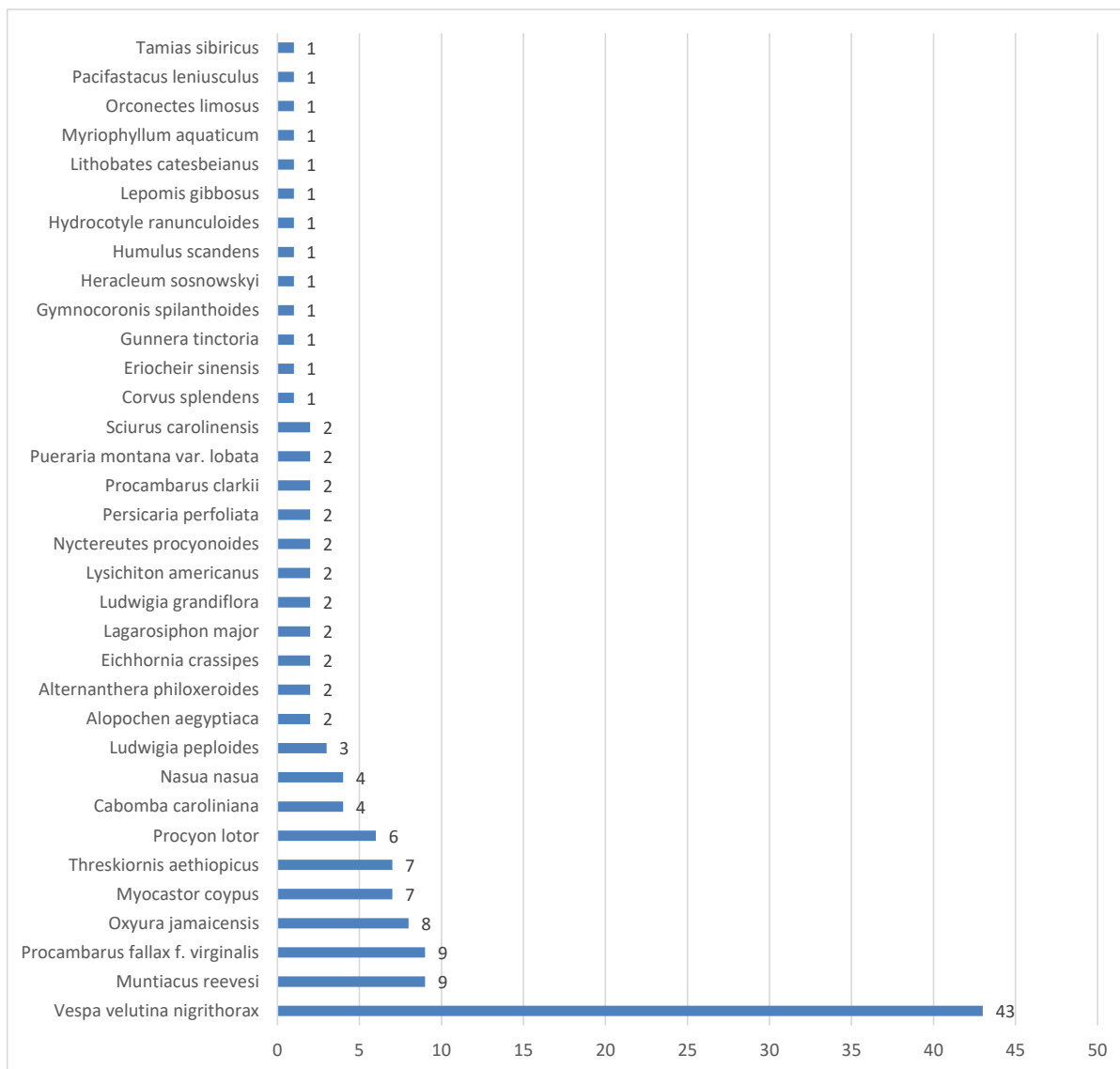
I henhold til artikel 16 skal medlemsstaterne meddele Kommissionen forekomst af invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan, hvis forekomst tidligere var ukendt, eller tilbagevenden af invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan, efter at arterne var meldt udryddet. I henhold til artikel 17 skal disse medlemsstater: i) træffe hurtige udryddelsesforanstaltninger, ii) meddele disse foranstaltninger til Kommissionen og iii) informere de øvrige medlemsstater.

Siden vedtagelsen af den første EU-liste i juli 2016 og indtil den 31. marts 2021 har 19 medlemsstater (inklusive Det Forenede Kongerige indtil dets udtræden af EU) underrettet Kommissionen via det særlige underretningssystem²⁵ om 135 tilfælde af tidlig opdagelse, vedrørende 34 af de 66 invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan. I 57 af disse tilfælde bekræftede meddelelserne hurtig udryddelse, i 42 tilfælde var bestræbelserne i gang, i 5 tilfælde var der endnu ikke truffet nogen foranstaltninger, og i 1 tilfælde besluttede medlemsstaten at anvende håndteringsforanstaltninger i overensstemmelse med artikel 18 (undtagelser fra forpligtelsen til at foretage hurtig udryddelse). I 30 tilfælde mente medlemsstaterne ikke, at der var sket hurtig udryddelse. Den art, for hvilke de fleste underretninger om tidlig opdagelse blev indgivet (i alt 43), er asiatisk gedeams (*Vespa velutina nigrithorax*).

²³ Den Europæiske Unions integrerede toldtarif.

²⁴ Integreret veterinærinformationssystem

²⁵ NOTSYS: <https://easin.jrc.ec.europa.eu/notsys/>.

Figur 6: Meddelelser om tidlig opdagelse pr. invasiv ikkehjemmehørende art, som er problematisk på EU-plan, i perioden fra juli 2016 til marts 2021. Antallet omfatter flere meddelelser om den samme art pr. medlemsstat.

2.9. Artikel 19 Håndteringsforanstaltninger

I henhold til artikel 19 skal medlemsstaterne anvende effektive foranstaltninger til håndtering af de invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan, der er vidt udbredt på deres område. Disse foranstaltninger skal sigte mod udryddelse, populationskontrol eller indeslutning af de invasive ikkehjemmehørende arter.

23 medlemsstater rapporterede, at de havde anvendt foranstaltningerne til håndtering af de invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan, der forekom på deres område, mellem juli 2016 og december 2018. De rapporterede 634 særlige håndteringsforanstaltninger, hvilket omfatter 41 af de 43 invasive ikkehjemmehørende arter, som var omfattet af EU-listen i den periode og forekom i EU. Nogle medlemsstater iværksatte foranstaltninger for hver specifik population af arter i hele deres område, mens andre traf foranstaltninger for den samlede population i hele deres område.

Ifølge rapporterne førte 6 % af håndteringsforanstaltningerne til udryddelse, 21 % førte til et fald i den berørte population, 14 % medførte ingen ændring i den berørte population, 17 % oplevede en stigning i den berørte population trods

håndteringsforanstaltningerne, og 42 % gav uklare resultater. Rapporterne viser også betydelige bestræbelser på at forstå og begrænse håndteringsforanstaltningernes skadelige virkninger på ikkemålarter.

2.10. Artikel 25 System til understøtning af information

Systemet til understøtning af information, som Kommissionen har oprettet for at lette gennemførelsen af IAS-forordningen, omfatter:

- Det europæiske informationsnetværk "European Alien Species Information Network"²⁶, som giver bedre adgang til videnskabelig information og geodata om ca. 14 000 ikkehjemmehørende arter, der forekommer i Europa
- Det europæiske indberetningssystem "European Alien Species Notification System"²⁷, som giver medlemsstaterne mulighed for at underrette Kommissionen og informere de øvrige medlemsstater om tidlige opdagelser af invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan, og foranstaltninger, som er truffet for hurtig udryddelse af disse.

2.11. Øget opmærksomhed

De fleste medlemsstater har gjort en indsats for at informere offentligheden om følgerne af invasive ikkehjemmehørende arter og om behovet for at adressere dem, navnlig ved at oprette eller forbedre særlige websteder. Medlemsstaterne har også gennemført oplysningskampagner for den brede offentlighed eller bestemte grupper af befolkningen (interessenter, unge, skoler osv.) gennem forskellige kanaler (artikler i aviser og magasiner, pressemeddelelser, nyhedsbreve, radio- og tv-programmer, museumsudstillinger, konferencer, offentlige undersøgelser, videnskabelige apps, som inddrager borgerne, og fremme af adfærdskodekser). I mange medlemsstater blev offentligheden også oplyst via NGO'er, den private sektor, uddannelsesinstitutioner og andre foreninger, som er berørt af — eller arbejder med — invasive ikkehjemmehørende arter.

Kommissionen øger opmærksomheden om invasive ikkehjemmehørende arter via et særligt websted²⁸ (EASIN-plattformen og videreformidling af videnskab, onlineuddannelse og indhold på sociale medier) samt den videnskabelige app Invasive Alien Species in Europe (invasive ikkehjemmehørende arter i Europa)²⁹. De igangværende projekter har til formål: i) forbedre forståelsen og kommunikationen mellem nøglesektorer og kompetente myndigheder, der beskæftiger sig med invasive ikkehjemmehørende arter,³⁰ og ii) fremme human håndtering af invasive ikkehjemmehørende arter af hvirveldyr³¹. Kommissionen har også udviklet materiale til at hjælpe medlemsstaterne med at gennemføre IAS-forordningen (f.eks. vejledninger til understøttelse af identifikationen af invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan, ved hjælp af officielle kontrol- eller overvågningssystemer, og en vejledning i fortolkning af kategorier af spredningsveje for introduktion af ikkehjemmehørende arter som fastsat i konventionen om den biologiske mangfoldighed).

²⁶ EASIN: <https://easin.jrc.ec.europa.eu/easin>.

²⁷ NOTSYS: <https://easin.jrc.ec.europa.eu/notsys>.

²⁸ https://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm

²⁹ <https://easin.jrc.ec.europa.eu/easin/CitizenScience/BecomeACitizen>

³⁰ <https://www.adelphi.de/en/project/invasive-alien-species-improving-understanding-and-communication>

³¹ <https://www.iucn.org/regions/europe/our-work/biodiversity-conservation/invasive-alien-species/humane-management-vertebrate-ias>

2.12. Gennemførelsesomkostninger, fordele og finansiering

19 medlemsstater har fremlagt et skøn over omkostningerne ved at overholde IAS-forordningen i 2015-2018. Disse omkostninger spænder fra 17 000 EUR til 40 mio. EUR pr. medlemsstat. De samlede anslåede omkostninger i alle medlemsstater beløber sig til ca. 75 mio. EUR over den fireårige periode. De fleste skøn dækker håndterings- og oplysningsforanstaltninger, men nogle inkluderer også personaleomkostninger og øvrige omkostninger. Eftersom disse skøn ikke dækker de samme omkostningskategorier og har forskellige begrænsninger, giver det ikke mening at foretage sammenligninger.

De fleste medlemsstater mener, at de rapporterede omkostninger er undervurdering af de faktiske omkostninger. Medlemsstaterne var for det meste ude af stand til at beregne de samlede omkostninger, da gennemførelsesaktiviteter udføres af offentlige organer som en del af deres eksisterende arbejde eller kapacitet (f.eks. offentlige kontrol- og overvågningssystemer). Derudover udføres nogle aktiviteter af mange forskellige aktører på nationalt, regionalt og lokalt plan, hvilket gør det vanskeligt at samle alle omkostningerne. Håndteringsforanstaltninger indgår ofte i aktiviteter, der rækker længere end de opførte invasive ikkehjemmehørende arter, og adresserer invasive ikkehjemmehørende arter eller genopretning af naturen generelt, hvilket gør det vanskeligt at fastlægge omkostningerne til gennemførelse af IAS-forordningen alene.

Omkostningerne afholdes desuden af økonomiske sektorer, der har behov for at tilpasse deres aktiviteter (f.eks. kæledyrsbranchen og gartnerisektoren, der skal ophøre med at handle med invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan, og zoologiske haver, der skal træffe foranstaltninger for at sikre, at arter ikke undslipper eller formerer sig).

Det er vanskeligt at anslå fordelene, i hvert fald målt i penge. Fordelene omfatter undgåede skadelige indvirkninger på biodiversiteten, menneskers sundhed (f.eks. forbrændinger forårsaget af kæmpe-bjørnekloen *Heracleum mantegazzianum*) og økonomien (f.eks. skader på infrastruktur), som følge af forebyggelse af nye introduktioner og håndtering af eksisterende populationer af invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan. Nyere undersøgelser³² bekræfter antagelserne i konsekvensanalysen til IAS-forordningen³³ om, at omkostningerne ved at håndtere invasive ikkehjemmehørende arter så tidligt som muligt klart opvejes af omkostningerne ved ikke at handle eller en meget sen indsats. Dette skyldes, at skadesomkostninger og håndteringsomkostninger har en tendens til at stige betydeligt over tid.

Selv om der er rapporteret om en vis succes med hensyn til udryddelse eller indeslutning af invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan (se punkt 2.8 og 2.9 ovenfor), er det for tidligt at vurdere IAS-forordningens samlede indvirkning i denne henseende. En referencefordeling af arter på listen svarende til tidspunktet for vedtagelse af EU-listen blev udarbejdet i 2013³⁴. Den første fordeling, som medlemsstaterne rapporterede, svarer til den bedste tilgængelige viden så tæt på den 31. december 2018 som muligt. Håndteringsforpligtelserne havde imidlertid kun virkning fra februar 2018 og februar 2019 for henholdsvis den første EU-liste og dens første ajourføring. Som

³² Se Cuthbert R.N. *et al.* "Global economics of aquatic invasive alien species" *Science of the Total Environment* 775 (2021) 145238. <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.145238>; Ahmed D.A. *et al.* "Managing biological invasions: the cost of inaction", *Biological invasions* (2021) In review. DOI: 10.21203/rs.3.rs-300416/v1.

³³ SWD(2013) 321 final.

³⁴ <https://easin.jrc.ec.europa.eu/easin/Documentation/Baseline>.

forventet viste en sammenligning mellem referencefordelingen og de rapporterede fordelinger ingen væsentlig ændring³⁵. En mere meningsfuld sammenligning kan foretages baseret på den anden rapporterede fordeling, som skal ske i 2025. En yderligere målestok for succes ville være en mærkbar reduktion i det pres, som invasive ikkehjemmehørende arter lægger på beskyttede arter og levesteder. Sådanne tendenser går imidlertid meget langsomt, og de forventes ikke at blive målt før 2030.

Medlemsstaterne rapporterede, at de trufne foranstaltninger blev finansieret via både nationale/lokale kilder og EU-finansiering, hovedsagelig gennem LIFE-programmet og EU's Samhørighedsfond. Mange medlemsstater, navnlig dem, der er mest afhængige af EU-finansiering, gjorde gældende, at manglen på tilstrækkelige ressourcer er en af hovedårsagerne til forsinkelser i gennemførelsen af visse bestemmelser.

2.13. Udfordringer i forbindelse med gennemførelsen

Denne gennemgang har identificeret en række udfordringer og forbedringsområder, der er beskrevet nedenfor.

- IAS-forordningen er endnu ikke gennemført fuldt ud, da de fleste medlemsstater endnu ikke har gennemført handlingsplanerne for at håndtere de prioriterede spredningsveje. Desuden er der mulighed for at forbedre både dækningen af overvågningssystemer og de officielle kontrolstrukturer i mange medlemsstater.
- Usikkerhed om visse arters potentielle virkninger eller økonomiske betydning kan hindre deres opførelse på EU-listen og dermed mindske virkningen af IAS-forordningen. Ikke desto mindre indeholder IAS-forordningen bestemmelser (nødforanstaltninger og forstærket regionalt samarbejde) for håndtering af arter, der udgør overhængende risici, og arter af økonomisk relevans. Men medlemsstaterne har ikke anvendt disse bestemmelser, eftersom IAS-forordningen ikke giver Kommissionen ret til at sætte dem i værk.
- Der er mulighed for større koordinering mellem medlemsstaterne, da: i) listerne over invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på nationalt plan, indeholder visse almindelige arter, ii) prioriteterne med hensyn til håndteringsforanstaltninger og indsats er forskellige nabolandene imellem, og iii) medlemsstaterne har identificeret meget forskellige prioriteter i forhold til de spredningsveje, der skal håndteres.
- Den kendsgerning, at EU-listen er en prioriteringsliste, som arterne kun kan føjes til, når der foreligger tilstrækkelig dokumentation, betyder, at den ikke kan omfatte alle invasive ikkehjemmehørende arter.
- Manglen på tilstrækkelig finansiering til at håndtere invasive ikkehjemmehørende arter er fortsat en hindring for mange medlemsstater. Derfor er EU-finansiering fortsat vigtig som supplement til national finansiering fra forskellige kilder (f.eks. Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond for invasive ikkehjemmehørende arter i havmiljøet, Horisont Europa til relevant forskning og den fælles landbrugspolitik for håndtering af relevante invasive ikkehjemmehørende arter) for at opnå fuld og effektiv gennemførelse.
- Manglende administrativ kapacitet, især på lokalt og regionalt plan, er en anden væsentlig udfordring i flere medlemsstater. Dette spænder fra muligheden for at drive tilstrækkelige overvågningssystemer til at prioritere og gennemføre interventioner (herunder: i) udarbejdelse og gennemførelse af handlingsplaner og ii) håndtering af nødvendige offentlige høringer og konflikter, der måtte opstå

³⁵ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC123170>.

(f.eks. i forbindelse med at interessentgrupper gør indsigelser mod listen eller håndteringsforanstaltningerne)).

- Der er mangel på viden, navnlig om: i) metoder til at dokumentere omkostningerne og fordelene ved at håndtere invasive ikkehjemmehørende arter, ii) klimaændringernes konsekvenser for etableringen og spredningen af invasive ikkehjemmehørende arter og iii) nye metoder til forvaltning af invasive ikkehjemmehørende arter, navnlig foranstaltninger til håndtering af spredningsvejene for en bred vifte af grupper af invasive ikkehjemmehørende arter.

3. KONKLUSION

Eftersom fristerne for gennemførelse af de forskellige forpligtelser i IAS-forordningen har været forskellige i perioden mellem vedtagelsen af den første EU-liste i juli 2016 og juli 2019, er det for tidligt at drage konklusioner om de fleste aspekter i IAS-forordningen. Af denne grund supplerede Kommissionen ikke denne rapport med et lovgivningsforslag til ændring af IAS-forordningen. Yderligere oplysninger til afgørelse om nødvendigheden af et sådant forslag vil blive indhentet via de næste rapporter fra medlemsstaterne, som skal fremlægges i 2025.

Selv om gennemførelsen af IAS-forordningen i flere henseender viser sig at være udfordrende, begynder dens målsætninger allerede at blive opfyldt. Denne første gennemgang identificerer nogle væsentlige resultater, der er angivet i nedenstående punkter.

- IAS-forordningen har skabt en sammenhængende ramme for håndtering af invasive ikkehjemmehørende arter på EU-plan. Det har fået de fleste medlemsstater til at oprette et overvågningssystem og foretage offentlig kontrol af sådanne arter. På trods af den meget korte periode med fuld gennemførelse er der tegn på, at begrænsninger (f.eks. fjernelse af arter fra handlen), tidlig opdagelse/hurtig udryddelse og håndtering af vidt spredte arter giver fordele.
- Bestemmelserne i listen over invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan, har vist sig at være effektive og har givet mulighed for regelmæssige ajourføringer af listen. Antallet af meddelelser om tidlig opdagelse og håndteringsforanstaltninger, der er truffet, tyder på, at de opførte invasive ikkehjemmehørende arter er relevante for de fleste medlemsstater.
- Information om de invasive ikkehjemmehørende arter, der forekommer i Europa, er nu centraliseret og mere komplet end nogensinde. Der er iværksat nye mekanismer for rapportering og advarsel om nye observationer.
- IAS-forordningen har ført til øget opmærksomhed på problemet med invasive ikkehjemmehørende arter, herunder i offentligheden.

IAS-forordningen er rettidig lovgivning. Den forventede stigning i global handel og rejseaktivitet kombineret med klimaændringer forventes at øge introduktionen og etableringen af invasive ikkehjemmehørende arter. Dette kan føre til øgede skadelige indvirkninger på biodiversiteten og økosystemerne, menneskers sundhed og økonomien. Det kan også føre til en stigning i de relaterede omkostninger³⁶. Det er nødvendigt at intensivere den fulde gennemførelse af IAS-forordningen samt af anden relevant

³⁶Se f.eks. Diagne C. *et al.* (2021), "High and rising economic costs of biological invasions worldwide", *Nature*. <https://doi.org/10.1038/s41586-021-03405-6>.

lovgivning og internationale aftaler. Denne forpligtelse fremgår af EU's biodiversitetsstrategi for 2030³⁷.

³⁷ COM(2020) 380.